

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв

МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРТЕПІАНО

Програма
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I-II рівнів акредитації

Спеціальність “Народна художня творчість”
Спеціалізації: “Народне пісенне мистецтво”,
“Народне інструментальне мистецтво”
Спеціальність “Хореографія”
Спеціалізації: “Народна хореографія”,
“Класична хореографія”

Київ – 2005

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв

МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ **фортепіано**

Програма
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації

Спеціальність “Народна художня творчість”
Спеціалізації: “Народне пісенне мистецтво”,
”Народне інструментальне мистецтво”
Спеціальність “Хореографія”
Спеціалізації: “Народна хореографія”,
“Класична хореографія”

2005

Видання здійснено на замовлення Державного методичного центру навчальних закладів культури і мистецтв України

МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ. ФОРТЕПІАНО

Програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I–II рівнів акредитації, – Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. – 28 с.

- Укладачі: *Л. М. Веретенченко* – викладач вищої категорії обласного комунального закладу “Харківське училище культури”
Ю. Я. Зеленцов – викладач вищої категорії обласного комунального закладу “Харківське училище культури”
Л. О. Іващенко – викладач-методист обласного комунального закладу “Харківське училище культури”
- Рецензенти: *О. Д. Скляр* – заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри теорії музики та фортепіано Харківської державної академії культури
Г. Я. Савенко – заступник директора з навчальної роботи обласного комунального закладу “Лозівське училище культури і мистецтв”
- Відповідальний за випуск *Т. Ф. Стронько*
- Редактор *В. Д. Мельничук*

Підписано до друку 02.12.05 р. Гарнітура Times
Формат 60×84_{1/16}. Папір офсетний. Друк офсетний.
Обл.-вид. арк. 1,75. Наклад 100 прим.

Видавництво «Нова Книга» м. Вінниця, вул. Стеценка, 46/85
Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №103 від 30.06.2000 р.
Тел. (0432)52-34-80, 52-34-82 Факс 52-34-81
E-mail: newbook1@vinnitsa.com
www.novaknyha.com.ua

© Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв України, 2005

Пояснювальна записка

Робоча програма з предметів “Фортепіано” та “Музичний інструмент” розрахована на студентів вищих навчальних закладів з підготовки молодших спеціалістів на основі неповної загальної середньої освіти.

Ця програма укладена з урахуванням вимог державного стандарту нормативних предметів “Фортепіано”, “Музичний інструмент”, затверджених Міністерством освіти і науки України.

При підготовці робочої програми враховано принцип комплексного вивчення студентами предметів “Фортепіано”, “Музичний інструмент” одночасно з дисциплінами музично-теоретичного та спеціального циклів з метою підготовки спеціалістів, спроможних працювати в сфері сучасного масового музичного та естетичного виховання дітей, підлітків та дорослих.

Робоча програма враховує специфіку фахової підготовки студентів відповідних спеціалізацій училищ культури та рівень їх музичної підготовки.

Курси “Фортепіано” та “Музичний інструмент” покликані формувати різнобічні якості та вміння для практичної діяльності в самодіяльних художніх колективах.

Формою проведення уроку є практичне індивідуальне заняття з викладачем, але для творчого осмислення положень курсу “Фортепіано” та “Музичний інструмент” студенти обов’язково повинні самостійно готуватись до занять.

До робочої програми додається перелік основних умінь та знань, які обов’язкові для кожного студента, а також список нотної літератури.

Критерієм оцінки знань, умінь і навичок студентів є не стільки обсяг матеріалу, що залишився в пам’яті, скільки вміння його аналізувати, узагальнювати, активно і творчо використовувати в позанавчальній ситуації, самостійній роботі.

Робоча програма розрахована на кількість годин згідно з навчальним планом. У ній подано орієнтовні семестрові вимоги і розподіл годин за курсами і семестрами. Навчальний заклад має право вносити обґрунтовані зміни до послідовності викладення навчального матеріалу, розподілу годин за семестрами та строків і форм рубіжного контролю знань.

Методичні рекомендації.

Мета і завдання курсу

Дисципліна “Фортепіано” вивчається на спеціалізаціях “Народне пісенне мистецтво”, “Народне інструментальне мистецтво”.

Дисципліна “Музичний інструмент” вивчається на спеціалізаціях “Народна хореографія”, “Класична хореографія”, “Видовищно-театралізовані заходи” і передбачає вивчення музичного інструмента за вибором. Доцільно продовжувати навчання на інструменті, з яким студент уже знайомий.

Головними цілями навчання курсу музичного інструмента (фортепіано) є:

- виховання особистості, здатної самостійно працювати у сфері музично-естетичного виховання учасників творчих колективів;
- формування практичних навичок і вмінь для забезпечення керівництва художніми колективами в галузі культурно-дозвілдової діяльності.

Специфіка методики викладання полягає в тому, щоб на основі міжпредметних зв'язків з предметами музично-теоретичного та спеціального циклів забезпечити опанування системами знань і вмінь у вирішенні завдань спеціалізації студента.

Курс музичного інструмента фортепіано покликаний сприяти загальному музичному, естетичному вихованню студентів, розвитку їх здібностей, музичного мислення, формуванню світогляду, прищепленню раціональних піаністичних навичок на зразках народної музики, творах українських та зарубіжних класиків, сучасних композиторів.

Головним завданням педагогічного процесу при опануванні музичного інструмента фортепіано повинно стати:

- формування професійних виконавських навичок гри на інструменті, засвоєння принципів та методів роботи з навчальним матеріалом;
- опанування методики самостійної праці над музичним матеріалом;
- використання узагальнених знань, вмінь, навичок у вирішенні задач спеціальності;

- вивчення п'єс різних стилів, жанрів, фактур;
- гра в ансамблі, акомпанування, підбір по слуху, читання нот з листа;
- виховання самостійності, активності, творчої ініціативи, комплексу слухових навичок на основі взаємозв'язку навчальних завдань.

Організація навчального процесу

Професійне зростання і успішність студентів фіксується в індивідуальних робочих планах, в яких надається характеристика музичних здібностей, рівня музичної підготовки студентів, репертуарний план на семестри. Плани обговорюються і схвалюються на комісії фортепіано і затверджуються навчальною частиною.

Викладачам в індивідуальній роботі зі студентами необхідно:

- визначати обсяг знань, умінь та навичок, обов'язкових для володіння фортепіано, з урахуванням рівня музично-естетичного розвитку;
- планувати та реалізовувати на кожному уроці внутрішні та міжпредметні зв'язки;
- проводити виховну роботу зі студентами для створення позитивного ставлення до занять, вести бесіди про мету предмета, шляхи її досягнення.

В кінці семестру в індивідуальних робочих планах фіксується виконання навчального репертуару і виставляється за семестр підсумкова, залікова чи екзаменаційна оцінка.

З метою спостереження за зростанням рівня виконавської майстерності та залучення студентів до естради, доцільно планувати і проводити в середині семестру технічні заліки та академічні концерти.

Поліпшенню виховної роботи сприяють заплановані тематичні звітні та відкриті академічні концерти, вечори ансамблів, акомпанементів, пов'язані з видатними датами в галузі мистецтва. Виступи в концертах можуть зараховуватись студентам як контрольний урок чи іспит.

Форми та строки проведення рубіжного контролю знань визначає циклова комісія, іспити проводяться за розкладом навчальної частини.

Критерії оцінювання рубіжного контролю знань студентів

Рівні	Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
Початковий	“2”	Виконання програми із значними професійними помилками.
Середній	“3”	Виконання програми не повністю відповідає технічним, художнім, стильовим особливостям творів.
Достатній	“4”	Виконання програми відповідає технічним, художнім, стильовим особливостям творів, але гра студента недостатньо виразна.
Високий	“5”	Виконання програми відрізняється досконалістю, творчою інтерпретацією.

Вимоги до навчального репертуару

Складаючи навчальний репертуар, викладач повинен враховувати сучасні вимоги навчання. Необхідно, щоб музичні твори підбраного репертуару сприяли послідовному, гармонійному розвитку особистості студента, відповідали його індивідуальним рисам характеру, рівню загальномузичної та піаністичної підготовки, інтелекту.

Навчальний репертуар повинен бути різноманітний за жанром, стилем, формою, змістом, фактурою і бути цікавим для студента.

Поряд з творами українських, зарубіжних класиків, основоположників національних музичних культур, сучасних композиторів, до навчального репертуару необхідно включати зразки музичного народного мистецтва та фольклору.

Вивчення різноманітного пісенного, інструментального, танцювального матеріалу розширить художньо-технічні можливості студен-

та. Для збагачення і накопичення репертуару, необхідного при проходженні навчальної практики і в подальшій професійній роботі, доцільно використовувати зразки національних пісенних, інструментальних, танцювальних джерел при читанні нот з листа, транспонуванні.

Вимоги до вивчення гам

Знання гам, арпеджіо та акордів дадуть можливість студентам не тільки підвищити свій технічний рівень, але й орієнтуватись в тональностях, поглибити музично-теоретичні знання.

Індивідуальні уроки з фортепіано дають можливість викладачу гнучко підійти до вибору складності вивчення гам (на одну, дві чи чотири октави) з конкретним студентом, залежно від рівня його попередньої фортепіанної підготовки.

Без підготовки і з початковою музичною підготовкою виконуються:

- мажорні гами на одну або дві октави в прямому русі;
- мінорні гами на одну або дві октави у трьох видах в прямому русі;
- короткі арпеджіо по три звуки;
- тонічні тризвуки з оберненням по три або чотири звуки.

З музичною підготовкою в межах 5–7 класів ДМШ виконуються:

- мажорні гами на чотири октави у прямому та протилежному русі;
- мінорні гами на чотири октави у трьох видах в прямому русі;
- хроматичні гами на чотири октави в прямому русі;
- арпеджіо короткі та довгі;
- тонічні тризвуки з оберненням по три або чотири звуки;
- домінантсептакорд довгими арпеджіо.

З метою спостереження за ростом технічного рівня гри студентів доцільно виконувати на технічних залах гами, які вивчались у навчальному році.

Послідовність вивчення гам може змінюватися згідно з рішеннями циклової комісії.

План навчального процесу з дисципліни “Фортепіано”

Спеціальність “Народна художня творчість”

Спеціалізація “Народне пісенне мистецтво”

Кваліфікація молодшого спеціаліста: організатор культурно-дозвілєвої діяльності, керівник аматорського хорового колективу. Термін навчання на підставі базової загальної середньої освіти становить 3 роки і 10 місяців. Загальна кількість годин – 162, із них індивідуальних занять – 113 годин, самостійна робота – 49 годин.

Найменування дисципліни	Семестровий контроль знань		Кількість годин			Розподіл за семестрами														
	Іспит	Підгум. оцінка	Загальна	1 курс		2 курс		3 курс		4 курс										
				1 сем	2 сем	3 сем	4 сем	5 сем	6 сем	7 сем	8 сем									
	Фортепіано	7	3,4, 5,6,	162	49	113	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
						16 тиж	22 тиж	16 тиж	22 тиж	16 тиж	22 тиж	16 тиж	22 тиж	16 тиж	22 тиж	15 тиж	16 тиж	8 сем		

Для студента спеціальності “Хоровий спів” фортепіано є моделлю хору, бо воно дає можливість відтворити всю фактуру хорового твору,

У процесі навчання гри на фортепіано студент повинен здобути необхідні для хоровика навички, вміння, знання:

- навчитися бачити, чути та відтворювати нотний текст з усіма деталями;
- докладно вивчати, пізнавати, відтворювати риси стилю музики різних періодів історії, напрямів, композиторів;
- оволодіти технікою читання нот з листа;
- навчитися транспонувати;
- уміти грати на фортепіано вправи для розспівування хору;
- розвинути поліфонічне, гармонічне мислення, музичну пам’ять;
- розвивати звуковисотний, мелодичний, поліфонічний, тембрдинамічний слух;
- закріпити основи теоретичних знань, набутих на заняттях по сольфеджіо, теорії музики, гармонії та інших предметах спеціального циклу;
- навчитися акомпанувати, грати в ансамблі, підбирати по слуху найпростіші мелодичні побудови та акомпанувати по цифровці різними фактурними варіантами;
- виховувати виконавську волю, естрадну витримку, артистизм, самостійність у вирішенні художніх завдань інтерпретації;
- навчитися грамотно виконувати аналітичний розбір та музично-теоретичний аналіз нотного тексту.

Студент повинен оволодіти грою на фортепіано в такій мірі, щоб змогти грамотно розібрати хорову партитуру перед роботою з хором.

Семестрові вимоги до курсу “Фортепіано” спеціалізація “Народне пісенне мистецтво”

Семестрові вимоги складені з урахуванням різного рівня музичної доучилищної підготовки студентів. Вони передбачають перелік різноманітних творів для вивчення у семестрах, різні форми контролю знань, які можна змінювати рішенням комісії фортепіано в установленому порядку.

Семестри	Семестрові вимоги	Форма контролю
2	Гами: До, Соль, Ре, Ля, Мі мажор. Етюд. Поліфонія. П'єса малої форми. Ансамбль. Читання з листа.	Підсумковий урок: П'єса малої форми, ансамбль.
3	Гами: ля, мі, сі мінор. Етюд. Поліфонічний твір. П'єса малої форми. Ансамбль. Читання українських пісень зі співом.	Підсумковий урок: Поліфонія, п'єса малої форми.
4	Гами: Фа, Сі-бемоль, Мі-бемоль мажор. Етюд. Поліфонічна п'єса. П'єса малої форми. Акомпанемент. Читання з листа хорових партитур, вокальних дуетів та ансамблів.	Підсумковий урок: Поліфонічна п'єса, Акомпанемент.
5	Гами: ре, соль, до мінор. П'єса малої форми. Поліфонічна п'єса. Акомпанемент. Варіації (ознайомлення). Вправи для вокальних розспівувань зі співом. Підбір акомпанементу до мелодії. Читання з листа.	Підсумковий урок: Поліфонічна п'єса, акомпанемент.
6	Технічне удосконалення вивчених гам. П'єса малої форми. Поліфонічна п'єса. Велика форма. Гра пісень на слух. Транспонування. Вправи для вокальних розспівувань зі співом.	Підсумковий урок: П'єса малої форми, велика форма.

7	Поліфонічна п'єса. П'єса малої форми. Акомпанемент. Читання з листа хорових партитур. Гра пісень на слух, транспонування.	Іспит: Поліфонічна п'єса, п'єса малої форми.
---	---	--

**Орієнтовний навчальний репертуар
з курсу “Фортепіано”.
Для студентів без музичної підготовки.
II семестр**

Ніколаєв А. Етюд До мажор.
Барток Б. “Діалог”.
Денисов Е. “Ласкава пісня”.
Українська народна пісня “Їхав козак за Дунай”, обр. І. Берковича – ансамбль.

III семестр

Гурліт К. Етюд До мажор.
Українська народна пісня “Женчичок-бренчичок”, обр. М. Сільванського.
Кікта В. Арія.
Чайковський П. Хор дівчат з опери “Євгеній Онєгін” – ансамбль.

IV семестр

Черні К. Етюд Соль мажор.
Українська народна пісня “Хміль лугами”, обр. І. Берковича.
Моцарт В. АLEGRO.
Булахов П. “Не пробуждай воспоминаний” – акомпанемент.

V семестр

Бах І. С. Маленька фантазія.
Гедіке А. Тема з варіаціями – ознайомлення.
Хачатурян А. Андантіно.
Українська народна пісня “Дівка в сінях стояла”, обр. Г. Майбороди – акомпанемент.

VI семестр

Щуровський Ю. Степова пісня.
Голобовська Н. Варіації на тему російської народної пісні.
Шмітц М. Джазова п'еса.

VII семестр

Бургхарт Г. Інвенція.
Сільванський М. Пісня.
Зубов М. "Побудь зі мною" – акомпанемент.

2. Для студентів з музичною підготовкою 4–5 класів ДМШ:

II семестр

Лемуан А. Етюд Ре мажор.
Гріг Е. Арієта.
Майкапар А. Прелюдія та фугета.
Клін В. "Хороший настрій".

III семестр

Черні К. Етюд № 63, тв. 599.
Українська народна пісня "Пливе човен", обр. М. Лисенка.
Дремлюга М. Лірична пісня.
Аренський. А. Фуга на тему "Журавель" – ансамбль.

IV семестр

Шмітц М. Джазовий етюд Ля мажор.
Бах І. С. Двоголосна інвенція" До мажор.
Чайковський П. Солодка мрія.
Українська народна пісня "А вже третій вечір", обр. Ж. Колодуба – акомпанемент.

V семестр

Щуровський Ю. Інвенція Ля мажор.
Майкапар. Варіації ля мінор – ознайомлення.
Шуберт Ф. Музичний момент фа мінор.
Українська народна пісня "Ой з-під гори все туман", обр. В. Косенка – акомпанемент.

VI семестр

Коломієць А. Канон у народному стилі.
Бетховен Л. Варіації.
Глінка М. Ноктюрн "Розлука".

VII семестр

Бах І.С. – Кабалевський Д. Органна прелюдія та фуга ре мінор.
Ревуцький Л. Пісня, тв.17.
Легран М. "Без тебе" – акомпанемент.

План навчального процесу з дисципліни “Фортепіано”

Спеціальність “Народна художня творчість”
Спеціалізація “Народне інструментальне мистецтво”

Кваліфікація молодшого спеціаліста: організатор культурно-дозвілевої діяльності, керівник аматорського оркестру (ансамблю). Термін навчання на підставі базової загальної середньої освіти становить 3 роки і 10 місяців. Загальна кількість годин – 108, із них індивідуальних занять – 91 година, самостійна робота – 17 годин.

Найменування дисципліни	Семестровий рубіжний контроль		Кількість годин	Розподіл за семестрами									
	Лепит	Підсум. оцінка		1 курс		2 курс		3 курс		4 курс			
				1 сем	2 сем	3 сем	4 сем	5 сем	6 сем	7 сем	8 сем		
Фортепіано	7	3,4, 5,6	Загальна робота Індивід. заняв	-	-	1	1	1	1	1	1	1	-
				16 тиж	22 тиж	16 тиж	22 тиж	22 тиж	16 тиж	22 тиж	15 тиж	16 тиж	

Основним завданням педагогічного процесу при навчанні гри на фортепіано студентів цих спеціалізацій повинно стати:

- формування професійних виконавських навичок гри на інструменті, засвоєння принципів та методів роботи над художнім та інструктивним матеріалом;
- формування особистості, здатної до самостійної діяльності в ролі майбутніх керівників різних видів ансамблів, оркестрів, акомпаніаторів;
- оволодіння методикою самостійної підготовчої роботи з партитурою.

Належну увагу в процесі навчання гри на фортепіано педагог приділяє:

- точному відтворенню нотного тексту, всіх його деталей, що визначають стильову характеристику;
- оволодінню способами звуковидобування;
- розвиненню комплексу слухових навичок;
- баченню та розумінню елементів художньої виразності;
- вихованню та закріпленню поліфонічного та гармонічного мислення;
- умінню грамотно проаналізувати музичний твір;
- умінню давати оцінку власному виконанню, музичним завданням;
- навчанню студентів визначати мету, завдання та знаходження способів їх реалізації для розкриття художнього змісту та стилю твору;
- розвиненню професійної музичної культури;
- виконанню нескладних оркестрових та ансамблевих партитур різних жанрів;
- виховуванню любові до народної музики.

У роботі з народниками необхідно значну увагу приділяти народному та поліфонічному репертуару, варіаційній формі.

Семестрові вимоги до курсу “Фортепіано”
Спеціалізація “Народне інструментальне мистецтво”

Семестри	Семестрові вимоги	Форма контролю
3	Гами: До, Соль, Ре, Мі мажор Етюд. П’еса малої форми. Ансамбль. Читання з листа.	Підсумковий урок: П’еса малої форми, ансамбль.
4	Гами: ля, мі, сі мінор. Етюд. Поліфонічний твір. П’еса малої форми. Ансамбль. Читання з листа.	Підсумковий урок: Поліфонія, п’еса малої форми.
5	Гами: Фа, Сі-бемоль, Мі-бемоль мажор. Етюд. Поліфонічна п’еса. П’еса малої форми. Акомпанемент вокалісту. Читання з листа окремих партій оркестрових партитур.	Підсумковий урок: Поліфонічна п’еса, П’еса малої форми.
6	Гами: ре, соль, до мінор. Етюд. П’еса малої форми. Акомпанемент інструменталісту. Підбір акомпанементу до мелодії. Читання з листа окремих партій оркестрових партитур.	Підсумковий урок: П’еса малої форми, акомпанемент.
7	П’еса малої форми. Ансамбль. Акомпанемент. Підбір акомпанементу до мелодії. Читання з листа ансамблевих та оркестрових партитур.	Іспит: П’еса малої форми, ансамбль.

Орієнтовний навчальний репертуар з курсу
“Фортепіано” по семестрах

1. Для студентів без музичної підготовки

III семестр

Жилінський А. Етюд “Хоровод”.
Українська народна пісня “На горі, горі”, обр. І. Берковича.
Гречанинов О. “У розлуці”.
Вебер К. М. Вальс із опери “Чарівний стрілець” – ансамбль.

IV семестр

Клементі М. Етюд До мажор.
Шевченко С. “Канон”.
Російська народна пісня “Калинка”.
Український народний танець, обр. М. Мільмана – ансамбль.

V семестр

Гурліт К. Етюд До мажор.
Бланджіні Ф. Арієта.
Любарський М. Танцювальна.
Шамо І. “Осіньне золото” – акомпанемент.

VI семестр

Черні К. Етюд № 63, тв.599.
Барток Б. Угорська народна пісня.
Голубовська Н. Варіації.
Глінка М. Мазурка – акомпанемент.

VII семестр

Шуман Р. Відзвуки театру.
Леннон Д., Маккартні П., “Мішель” – акомпанемент.
Дворжак А. Слав’янський танець – ансамбль.

2. Для студентів з музичною підготовкою 3–4 класи ДМШ

III семестр

Дювернуа Ж. Етюд До мажор.

Бах Ф. Маленька фантазія.

Косенко В. Полька.

Російська народна пісня “Світить місяць”, обр. Н. Голубовської – ансамбль.

IV семестр

Черні К. Етюд № 8, зошит III.

Українська народна пісня “Зашуміла ліщинонька”, обр. М. Леонтовича.

Гріг Е. Вальс № 2, тв. 12.

Фрід Г. “Дощик” – ансамбль.

V семестр

Караєв К. Етюд.

Щуровський Ю. Степова пісня.

Шмітц М. Блюз.

Українська народна пісня “Ой на горі два дубки”, обр. Ю. Соколовського – акомпанемент.

VI семестр

Лешгорн А. Етюд № 15, тв. 65.

Чайковський П. Солодка мрія.

Кабалевський Д. Варіації.

Глінка М. “Гуде вітер” – акомпанемент.

VII семестр

Массне Ж. Елегія.

Хачатурян А. Танець дівчат з балету “Гаяне” – ансамбль.

Гайдн Й. Арія Сімона з ораторії “Пори року” – акомпанемент.

План навчального процесу з дисципліни “Музичний інструмент”.

Спеціальність “Хореографія”

Спеціалізація “Народна хореографія”

Кваліфікація молодшого спеціаліста: керівник аматорського танцювального колективу, артист ансамблю народного танцю, викладач хореографії. Термін навчання на підставі базової загальної середньої освіти становить 3 роки і 10 місяців. Загальна кількість годин – 162, із них індивідуальних занять – 113 годин, самостійна робота – 49 годин.

Спеціальність “Хореографія”

Спеціалізація: “Класична хореографія”

Кваліфікація молодшого спеціаліста: артист балету, викладач хореографії. Термін навчання на підставі базової загальної середньої освіти становить 3 роки і 10 місяців. Загальна кількість годин – 108, з них індивідуальних занять – 76 годин, самостійна робота – 32 години.

Найменування дисципліни	Розподіл за семестрами												
	1 курс		2 курс		3 курс		4 курс						
	1 сем	2 сем	3 сем	4 сем	5 сем	6 сем	7 сем	8 сем					
Семестровий контроль знань	Діфер. Залік	4											
	Підсум. оцінка	1,2,3											
	Загальна	108											
Кількість годин	Самост. робота	32											
	Індивідуальні заняття	76											
	Загальна	108											
Музич. інструмент													

Предмет “Музичний інструмент” передбачено навчальним планом на хореографічній спеціалізації, бо танець є синтезом музики та хореографії.

Викладання гри на фортепіано повинне здійснюватись на основі танцювальної музики.

Засвоєння різних видів танців сприяє вихованню музичного смаку, умінню підібрати музичний супровід у відповідності з їх стилем, характером та малюнком.

Виховання відчуття ритму, темпової стійкості є одним з головних завдань навчання гри на музичному інструменті.

Засвоєння музично-виразних особливостей сприяє осмисленому художньому виконанню танцювальної музики, розумінню образно-емоційної характеристики танцю та супроводу.

Розвиток уяви необхідний для розуміння студентами асоціативного зв'язку конкретного танцю та музики.

Уміння аналізувати жанрові ознаки музичного матеріалу, а саме: стиль, темп, метроритм, характер, тональний план, фактуру, артикуляційні особливості, музично-виразні засоби, композиційну будову твору – забезпечить глибоке розуміння характеру музики, допоможе розвинути музичну мову та втілити музичний матеріал в танцювальну пластику.

Навчальний репертуар повинен складатися з інструктивного матеріалу та п'єс різних видів танців: класичних, народно-сценічних, українських, історико-побутових, бальних, сучасних, а також музики з балетів, опер у сольному та ансамблевому виконанні.

Семестрові вимоги до курсу “Музичний інструмент”

Семестри	Семестрові вимоги	Форма контролю
1	Технічні вправи, ознайомлення з дієзними мажорними гамами до 3-х знаків. 2 різнохарактерні танцювальні п'єси. 2 ансамблі. Читання з листа.	Підсумковий урок: п'єса малої форми, ансамбль.
2	Технічні вправи, ознайомлення з дієзними мінорними гамами до 3-х знаків. Етюд. Народний танець. Історико-побутовий танець. Бальний танець. 3 цих п'єс дві – в ансамблевому виконанні. Читання з листа.	Підсумковий урок: п'єса малої форми, ансамбль.
3	Ознайомлення з бемольними мажорними гамами до 3-х знаків. Український танець. Сучасний танець. Бальний танець. Музика до балету. 3 цих п'єс одна – в ансамблевому виконанні. Читання з листа.	Підсумковий урок: п'єса малої форми, ансамбль.
4	Музика до балету. Український танець. Сучасний танець. Ансамбль. Читання з листа. Підбір акомпанемента до мелодії.	Диференційований залік: 2 твори по вибору.

Орієнтовний навчальний репертуар з курсу
“Музичний інструмент” по семестрах

1. Для студентів без музичної підготовки.

I семестр

Бетховен Л. Танець.
Білоруська полька Янка.
Чайковський П. Варіації Феї Срібла із балету “Спляча красуня” – ансамбль.
Українська народна пісня “Ой, під вишнею” – ансамбль.

II семестр

Гнесіна О. Етюд Соль мажор.
Український народний танець “Дощик” – ансамбль.
Моцарт В. Менует До мажор.
Агафонніков В. Вальс – ансамбль.

III семестр

Український народний танець “Козачок”, обр. Ю. Зимницького.
Сігмейстер Е. Блюз.
Глазунов Адажіо з балету “Раймонда”.
Бабаєв “Танець радості” – ансамбль.

IV семестр

Чайковський П. Танець лебедів з балету “Лебедине озеро”
Степовий Я. Гопак.
Клін В. “Добрий настрій”.
Шмітц М. Джазовий ансамбль.

2. Для студентів з музичною підготовкою 3 – 4 класи ДМШ.

I семестр

Гайдн Й. Менует.
Любарський М. Танцювальна.

Мусоргський М. Гопак з опери “Сорочинський ярмарок” – ансамбль.
Сабітов Д. “Святковий ранок” – ансамбль.

II семестр

Лекуппе Ф. Етюд № 6, тв.17
Бах І. Полонез
Стравінський І. Вальс із балету “Петрушка” – ансамбль.
Климовський С. Молдавський танець – ансамбль.

III семестр

Горданський М. Український народний танець.
Шмітц М. Бугі-вугі.
Киянов В. Фокстрот.
Скорульський М. Танець сніжинок з балету “Лісова пісня” – ансамбль.

IV семестр

Мінкус А. Адажіо з балету “Дон Кіхот”.
Гуцульський танець. Обр. Ю. Зимницького.
Ашкеназі А. Танго.
Чайковський П. Вальс із опери “Євгеній Онегін” – ансамбль.

Список рекомендованої музичної потної літератури

1. Ансамблі для фортепіано. Учебний репертуар для ДМШ, 3–4 класи / Упорядник Л. Є. Цвірко.
2. Бібліотечка музичної самодіяльності. Музичні вечори. Співає народний хор, № 5, 1990.
3. *Верьовка Г.* Українські народні пісні для хору. / Упорядник Е.П.Скрипчинська.
4. Вокальні твори на слова українських поетів. В.Бровченко. Материне поле.
5. Вокальні дуети з репертуару П. Ретвицького і О. Таранця.
6. В чотири руки. Популярні твори в легкому перекладанні для фортепіано. Народні мелодії. Упорядкування та перекладання Б. Милича та Н. Шульмана. Вип. 1.
7. *Дворжак М.* Джазові етюди для фортепіано, зошит П.
8. *Дворжак М.* Джазові етюди для фортепіано, зошит І.
9. Етюди для фортепіано на різні види техніки, 5 клас.
10. Етюди для фортепіано на різні види техніки.
11. Збірник педагогічних п'єс українських радянських композиторів.
12. Маленький віртуоз. Збірник етюдів та віртуозних п'єс радянських композиторів для фортепіано. Випуск 1.
13. Педагогічний репертуар музучилищ. Фортепіано / Упорядник Б. Милич. Вип. 1.
14. Педагогічний репертуар музучилищ. Фортепіано / Упорядник Б. Милич. Вип. 2.
15. Сонати українських радянських композиторів для фортепіано, вип.1.
16. Твори молодих композиторів України.
17. Твори українських радянських композиторів для дітей. / Упорядник Ржанов Е. О. Вип. 1.
18. Українські народні пісні для фортепіано, обробка Шульмана М.
19. Українські народні пісні для фортепіано / Обр. Шульмана М., зошит 4.
20. Фортепіано. V клас, ч.1 (упорядник Милич Б. О.).
21. Хрестоматія українських народних пісень для шкільних хорів.
22. Чотири українські народні пісні із збірника "Сонечко" (транскрипція для фортепіано Коломійця А.).
23. *Августинов Ю.* Учитесь играть на рояле, ч.1.
24. Альбом нетрудных переложений для фортепиано в четыре руки.
25. Альбом классического вальса, т.3.

26. *Бах И. С.* Инвенции.
27. *Бах И. С.* Французские сюиты.
28. *Бах И. С.* Хорошо темперированный клавир, том I.
29. *Бах И. С.* Восемь маленьких прелюдий и фуг для органа / Обр. Д. Кабалевского.
30. *Беренс Г.* 32 избранных этюда, соч.61 и 88.
31. *Бетховен Л.* Сонаты для фортепиано.
32. Библиотека юного пианиста. Пьесы для фортепиано в четыре руки.
33. *Гайдн И.* Сонаты для фортепиано.
34. *Глизэ Р.* Двенадцать детских пьес, соч.31.
35. *Глинка М.* Романсы.
36. *Городинский Б.* Тема с вариациями.
37. *Дремлюга М.* Альбом пьес для фортепиано.
38. Золотая лира, т.2.
39. Избранные этюды зарубежных композиторов, выпуск 2.
40. *Клементи М.* 29 этюдов.
41. *Ф. Кулау.* Сонатины для фортепиано, тетрадь 2. Педагогический репертуар ДМШ.
42. *Лира.* Классическая и современная музыка. Том 1, (редакция Сорокина К.С.)
43. *Моцарт В.* Шесть сонатин для фортепиано.
44. *Моцарт В.* Сонаты для фортепиано.
45. *Мошковский М.* Соч.72. Пятнадцать виртуозных этюдов для фортепиано.
46. Педагогический репертуар музыкального училища для фортепиано. Этюды. Вип. 4, ред. Белова В. С.
47. Педагогический репертуар для фортепиано. ДМШ 4 класс. А.Гедике. В раздумье, соч.57. Прелюдия, соч.19. Прелюдия, соч.40.
48. Педагогический репертуар музыкальных училищ. Полифонические пьесы для фортепиано. Вип. 1.
49. Педагогический репертуар. Русские народные песни. Обработка для фортепиано в четыре руки. Вип. 2.
50. Педагогический репертуар ДМШ. Фортепианные концерты для детей. 5–7 классы. Вип. 3.
51. Песни наших дней.
52. *Прокофьев С.* 10 пьес из балета "Золушка".
53. *Прокофьев С.* "Детская музыка". 12 пьес для фортепиано.
54. Репертуар фортепианного ансамбля. Пьесы для фортепиано в четыре руки. Средние классы ДМШ. Вип. 4.
55. Сборник этюдов и виртуозных пьес из произведений русских и советских композиторов, т.3.

56. Сборник этюдов и виртуозных пьес русских композиторов. Вып.1. 1–2 курсы музыкальных училищ, ред. Тиц Б.
57. *Сильванский Н.* Шесть вариаций для фортепиано.
58. Старинные русские романсы, тетрадь 1.
59. Советские композиторы детям. Хрестоматия, старшие классы ДМШ. Этюды для фортепиано, вып.1.
60. Фортепианная музыка для ДМШ. 7 класс. Этюды. Ред. Сорокина К.
61. Фортепианные концерты для детей, вып.3 / Ред. В.Сафроновой-Руббах.).
62. Фортепианная музыка для ДМШ. Старшие классы. Пьесы. Вып. 2.
63. Фортепианная музыка для ДМШ, V класс. Ансамбли в четыре руки.
64. Фортепианная музыка. Средние классы. Ансамбли. Вып. 10.
65. Хрестоматия педагогического репертуара для фортепиано. 5 класс ДМШ. Пьесы, вып.1.
66. Хрестоматия педагогического репертуара для фортепиано. Пьесы, вып.2, 6 класс ДМШ.
67. Хрестоматия. Средние классы ДМШ. Полифонические пьесы, вып.1 (ред. Соколова М.).
68. *Черни К.* Школа беглости пальцев для фортепиано. Соч.740.
69. *Черни К.* Избранные фортепианные этюды, часть 1, 2, под редакцией Гермера Г.
70. *Черни К.* Школа беглости пальцев. Соч. 299.
71. *Шмитц М.* Jazz Patnass. 44 пьесы для фортепиано в четыре руки, том 3.
72. *Щуровский Ю.* 10 маленьких прелюдий та фуг.
73. Юным пианистам. Учебный репертуар ДМШ, студий и кружков.
74. Этюды для фортепиано. Вып.5, ред. Бакулова А.

Список використаної літератури

1. *Дремлюга М.* Українська фортепіанна музика. – К.: Державне видавництво, 1958.
2. *Милич Б.* Фортепіанна література українських радянських композиторів для дітей та юнацтва. – К.: Державне видавництво, 1961.
3. Українська народна творчість. Інструментальна музика. / Упорядкування А. І. Гуменюка. – К.: Наукова думка, 1972.
4. *Баренбойм А. А.* Музыкальная педагогика и исполнительство. – Л.: Музыка, 1974.
5. Вопросы фортепианной педагогики. / Сборник статей под общей редакцией В. Натансона. Вып. 3. – М.: Музыка, 1971.
6. *Гинзбург А.* О работе над музыкальным произведением. Методический очерк. – М.: Музыка, 1968.
7. *Гофман И.* Фортепианная игра. Ответы на вопросы о фортепианной игре. – М.: Музгиз, 1961.
8. *Каргин Л. С.* Народное художественное творчество. – М.: Музыка, 1950.
9. *Коган Г.* У врат мастерства. Психологические предпосылки успешности пианистической работы. – М.: Советский композитор, 1961.
10. *Кременштейн Б.* Воспитание самостоятельности учащегося в классе специального фортепиано. – М.: Музыка, 1966.
11. *Милич Б.* Воспитание ученика-пианиста. 1–2; 3–4; 5–7 классы ДМШ. – К.: Музична Україна, 1982.
12. *Музалев А. А.* О взаимосвязи индивидуальных музыкальных дисциплин. – Среднее специальное образование, 1989. № 11, с.17–20.
13. *Нейгауз Г. Г.* Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога. – М.: Музыка, 1967.
14. Проблемы музыкальной культуры: Сб. статей / Редкол.: Ляпенко И.Ф. и др. – К.: Музична Україна, 1987. Сост. Юдкин И.Н. – 1989.
15. *Риман Г.* Катехизис фортепианной игры. – М.: Изд. Юргенсона, 1907.
16. *Савшинский С.* Работа пианиста над техникой. – Л.: Музыка, 1968.
17. *Савшинский С.* Режим и гигиена работы пианиста. – Л.: Советский композитор, 1963.
18. *Светозарова Н., Кременштейн Б.* Педализация в процессе обучения игре на фортепиано. – М.: Музыка, 1965.
19. *Тимакин Е. М.* Воспитание пианиста. Методическое пособие. – М.: Советский композитор, 1989.
20. *Фейгин М.* Индивидуальность ученика и искусство педагога. В помощь педагогу-музыканту. – М.: Музыка, 1968.

21. *Халабузарь П. В.* и др. *Методика музыкального воспитания.* – М.: Музыка, 1990.
22. *Цытин Г. М.* *Музыкант и его работа. Проблемы психологии творчества.* – М.: Советский композитор, 1988.